

Yüklenme Tarihi: 16.11.2021 **Kabul Tarihi:** 23.12.2021 **Yayın Tarihi:** 29.12.2021

BİSİKLET SPORUNDA ANTRENÖRLERİN SPORCULAR ÜZERİNE TUTUM VE DAVRANIŞLARININ FARKLI AÇILardan İNCELENMESİ (NİTEL BİR ÇALIŞMA)

Onur ÖZTÜRK¹ Enver DÖŞYILMAZ²

ÖZ

Takım sporları içerisinde, takımı oluşturan sporcuların birbirleri arasındaki etkileşimleri önemlidir. Yine takım içinde etkileşimin bir diğer unsuru antrenörün sporcuya karşı tutum ve davranışlarıdır. Bu çalışma, Türkiye’de çeşitli bisiklet takımları içerisinde, antrenörlerin sporculara karşı tutum ve davranışlarını incelemek amacıyla tamamı farklı kulüplerde yer alan 11 sporcu (6 erkek, 5 kadın) görüşleri incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni tercih edilmiş olup, verilerin toplanılmasında önceden hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak yorumlanmış ve sporcuların antrenörlerinin davranış ve tutumlarına ilişkin görüşleri belirlenen alt temalarda incelenmiştir. Antrenörlerin yapılan antrenmanın neden yapıldığı hakkında sporcuları bilgilendirdikleri ve aldıkları eğitim doğrultusunda yeterli bilgiye de sahip oldukları katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Ayrıca ekip içerisinde yetenekli sporcuyu tespit etmede antrenman ve müsabaka derecelerine bakıldığı, antrenmanda ya da müsabakada sporcuyu serbest bırakılması sporcunun disiplinsizlik olarak algılandığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Bisiklet, Antrenör, Tutum, Davranış

INVESTIGATION OF THE ATTITUDES AND BEHAVIORS OF TRAINERS ON ATHLETES IN CYCLING SPORTS FROM DIFFERENT POINTS (A QUALITATIVE STUDY)

ABSTRACT

In team sports, the interaction between the athletes who make up the team is important. Another element of interaction within the team is the attitude and behavior of the coach towards the athlete. In this study, the views of 11 athletes (6 men, 5 women), all of whom are in different clubs, were examined in order to examine the attitudes and behaviors of coaches towards athletes in various cycling teams in Turkey. In the study, phenomenology design, one of the qualitative research methods, was preferred, and a semi-structured interview form, which was prepared in advance, was used to collect data. The data obtained in the research were interpreted using content analysis and the views of the athletes' coaches on the behaviors and attitudes were examined in the determined sub-themes. It was stated by the participants that the trainers informed the athletes about why the training was done and that they had sufficient information in line with the training they received. In addition, it has been concluded that training and competition degrees are looked at in determining the talented athlete in the team, and releasing the athlete in training or competition is perceived as indiscipline in the athlete generation.

Keywords: Cycling, Trainer, Attitude, Behavior

¹Sorumlu yazar: Onur Öztürk, İnönü Üniversitesi, Spor Bilimleri Anabilim Dalı, (onur_ozturk_44@hotmail.com), ORCID : 0000-0002-7630-6861

² Enver Döşyılmaz, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, (dosyilmaz@ksu.edu.tr), ORCID :0000-0001-9973-3615

GİRİŞ

Günümüzde çeşitli alanlarda izlediğimiz ve takip ettiğimiz birçok sporcunun başarısı göz önünde olsa da, aynı zamanda bu başarının ardında küçük yaşlardan başlayarak sporcu ile birlikte doğru yeteneğin tespiti teknik, taktik ve mental yönden mücadele veren antrenörlerin bulunduğu bir gerçektir.

Tutum, tanım olarak bakıldığında herhangi kişi, nesne veya olaylar karşısında ona karşı oluşturulmuş olan duygu, davranış ve düşünce bütünü olarak karşımıza çıkmaktadır (Budak, 2005). Yine bu açıdan bakıldığında Tutum, belli olan bir nesne, kavram, değerler bütününe ya da başka insanlara karşı yöneltilmiş olumlu veya olumsuz biçimde reaksiyonda bulunulmasıdır (Tezbaşaran, 2008).

Antrenör, içinde bulunduğu mecrada sporcuları veya kulübü psikolojik teknik, taktik, ve kondisyonel yönden gelişimlerini sağlayarak müsabaka veya yarışmalarda sporcunun optimum performans sergileyerek başarıya ulaştırmayı hedefleyen kişi olarak değerlendirilir (Koçak, 2020). Bu bağlamda antrenörlük mesleği içerisinde sporcuların çeşitli yönlerden belirli bir amaca yönelik davranışlarla evrilerek sureti ile birçok alanda sporcunun geliştirilmesine destek sağlar. Belirli hedefler doğrultusunda bilimsel metotları kendine ilke edinerek, sporcunun ve kendisinin koyduğu hedeflere ulaşmak yönünde çalışan çalıştırıcılar olarak karşımıza çıkar (Konter, 1996).

Sporun amaçları içinde sportif performansı sporcu için optimum seviyeye getirerek başarı elde etme noktasında, farklı spor organizasyonları içerisinde yer alan sporcunun olduğu kadar antrenörlerde önemli bir parçası ve başarının baş aktörlerindedir (Unutmaz ve Gencer, 2017). Antrenör temelinde, sporcunun çeşitli davranışlarını düzenleyerek istenilen performansa ulaşabilmesi için çalışır. İlgili alan incelendiğinde antrenör ve sporcu ilişkisinde sporcunun performansını gerek müsabakada gerekse de antrenmanda etkileyebilecek birçok faktör bulunmaktadır. Özellikle, sporcuların performanslarını etkileyen antrenör davranışları literatürde kendine farklı biçimlerde yer bulabilmektedir (Horn, 2008).

Antrenör sahip olduğu branş özelinde ve genel spor bilgisi yönünden hem yetkin hem de yeterli olmalıdır. Bu nedenden dolayı antrenörün alanında etkin ve yetkili bir yapıda olması sportif başarılarının temelini oluşturacaktır (Koçak ve Güven, 2018). Sporcu ve antrenör mevcut sporcu ve teknolojik imkanları kullanarak, önceden belirlenen hedeflere ulaşılmasını içeren süreci oluşturmaktadır. Antrenörler belirlenen sportif hedefler ışığında uzun vadeli stratejiler planlayarak, yenilikçi, çağın gereklerine ve teknolojik altyapısına uygun çalışma yöntemleri kullanılarak sporcunun gerek sportif ve fiziksel performansını gerekse de mental yönden gelişiminin mümkün olan en optimum düzeyde katkı sunarak sporcuyu hedeflenmiş olan başarıya ulaştırabilmeyi amaç edinmelidir (Ziyagil, 2020). Günümüzde gelişen spor dünyasında, uluslararası düzeyde kendini ispatlamış olan birçok sporcuya baktığımızda, bu sporcuların dahi kulüp antrenörlerinin yanında bireysel antrenörlerinin de yer aldığını görmekteyiz.

Antrenörleri sporcularına olumlu ve örnek davranışlar göstermesi sporcunun kişilik ve spora karşı tutumlarında kilit rol oynamaktadır. Antrenörlerin, sahip oldukları spor branşlarına yönelik olarak aşırı seviyede sevgi, tutku ve koşulsuz bağlılık nedeni ile kazanma salt arzusunu tetiklemektedir. Bu durumda ortaya antrenörden kaynaklı olarak çarpık bir fanatizm kavramını ortaya çıkmaktadır. Böylece spor, sporcu ya da antrenör için araç olmaktan çıkmakta, kazanmayı temel alan amaç oluşumu göstermektedir (Erdem, 2000). Bu tarz durumlar antrenörün davranışlarına sirayet ederek antrenör ile sporcu arasındaki tutum ve davranışları doğrudan etkilemektedir.

Antrenör tutumlarındaki bir diğer kritik nokta ise antrenörlerin beden dilidir. İlgili alanda yapılan çalışmalar bize beden dilinin eğitim-öğretim sürecinde ne derece etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bazı durumlarda sözel olarak ifade edilen davranışlara göre sözsüz davranışların daha güvenilirlik ve inandırıcılığı yönünden daha etkili olduğu belirtilmiştir (Selçuk, 2000). Bu bağlamda antrenörün sporcu üzerinde hal hareket ve tutumları sporcunun spora yönelik algısında ve sportif başarısını doğrudan ya da dolaylı bir şekilde etkilemesinde kilit rol oynamaktadır. Çalışmamızda temel olarak antrenörlerin sporcuya yönelik tutumları, davranış ve ilgili alandaki donanım-bilgisi sporcular nezdinde nasıl bir etki bıraktığı incelenmiştir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, Türkiye'nin çeşitli bisiklet kulüpleri bünyesinde bisiklet branşında aktif olarak yarışa katılan sporcuların antrenörlerine ilişkin görüş ve deneyimlerini betimlemek amacıyla; nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji (olgu bilim) deseni kullanılmıştır. Olgu bilim araştırmaları temelinde, kişilerin yaşanan bir olguyu kendi bakış açısına dayanarak aktarabilmesi ve deneyimlerinin ifade edilmesine imkan tanır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Katılımcılar yaşadıkları çeşitli deneyim ile ilgili hissettikleri, düşünceleri, algıları ve bunları kendi içerisinde nasıl yapılandırıp, kendilerinde nasıl bir bilinçlilik durumu kazandırdıkları fenomenoloji çalışmalarında temel alınmaktadır (Van Manen, 2007). Bizde bu çalışmamızda, sporcuların antrenör tutum ve davranışlarına karşılık nasıl bir deneyimler doğrultusunda nasıl bir algı, düşünce ve hissiyat oluşturduğunu anlamak için fenomenoloji deseni tercih edilmiştir.

Araştırmaya veri toplamak amacı ile görüşme yöntemlerinden biri olan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Tekniği” tercih edilmiştir. Bu yöntem, iki uç arasında yer alarak ne çok katı ne de çok esnek olmayıp, bir denge gözeterek uygulanmaktadır (Karasar, 1995).

Araştırma Grubu

Bu çalışmaya Türkiye'deki çeşitli bisiklet kulüplerinde 2019-2020 sezonunda aktif olarak müsabakaya katılan 18-28 yaş aralığında 6'sı erkek 5'i ise kadın olmak üzere toplamda 11 tane sporcusundan oluşmaktadır. Bu çalışma içerisinde incelenmesi amaçlanan konunun “Antrenörlerin Sporcular Üzerine Tutum Ve Davranışlarının Değerlendirmesi” olması nedeni ile araştırmaya katılan örneklem grubunun öncelikle ilgili araştırma konusunu yeterince deneyimlemiş olması gerektiği değerlendirilerek ilk olarak ölçüt örneklem tekniği kullanılmıştır (Creswell, 2013). Bu bağlamda 2019-2020 yılları içerisinde sporcunun aktif olarak belirli rutinde düzenli antrenman yapıyor ve müsabakalara katılıyor olması şartı aranmıştır.

Veri toplama aracı

Çalışmaya veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulmuş ve 7 sorudan oluşan (sporcunun antrenörüne dair genel görüşlerini içeren) “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır. Bahsi geçen görüşme formu oluşturulmadan önce ilk olarak literatürde benzer konularda yapılan araştırmalar taranmış ve incelenmiş, alanda uzman akademisyenlerle görüşülerek son haline getirilerek şekillendirilmiştir. Oluşturulan görüşme formu adaylara uygulanmadan öncesinde genel bir ön görüşme yapılmış ve mevcuttaki son haline getirilmiştir.

Verilerin toplanması ve analizi

Veriler, toplanılmaya başlamadan önce adaylara kendileri ile bir ön görüşme yapılmış ve çalışma ile ilgili olarak kendilerine kısa bilgiler verilmiştir. Araştırmaya katılımında gönüllülük esası ile hareket edinilmiştir. Görüşmeler adaylar ile görüşmeye uygun bir ortam ve saate yüz yüze olacak şekilde gerçekleştirilmiştir. Daha sonrasında adayların konuya ilişkin ifadeleri araştırmacı tarafından eş zamanlı olarak not alınmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen ifadeler bilgisayar ortamına (Word Programına) aktarılarak bu ifadeler, soru bazında birer sınıflandırma yapılarak içerik analizi için hazır hale getirilmiştir. İçerik analizinde, araştırmada toplanılan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak amacı ile yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Yapılan içerik analizi neticesinde hangi ifadenin hangi adaya ait olduğunu belirlemek için adaya özgü bir kod numarası verilmiş ve tematik analiz yapılmıştır. Örneğin (B6-23)'da 6. sırada araştırmaya katılan ve 23 yaşında olduğunu belirtmektedir.

BULGULAR

Tablo 1. Sporcuların yaş, cinsiyet ve ne kadar süredir bisiklet sporcusu olduğuna dair bilgiler.

Sporcu	Cinsiyet	Yaş	Ne Kadar Süredir Bisiklet Sporcusunuz
B1	Erkek	20	4 yıl
B2	Erkek	23	6 yıl
B3	Kadın	18	3 yıl
B4	Kadın	19	4 yıl
B5	Erkek	18	7 yıl
B6	Erkek	23	8 yıl
B7	Erkek	28	12 yıl
B8	Erkek	26	6 yıl
B9	Kadın	21	10 yıl
B10	Kadın	19	2 yıl
B11	Kadın	19	10 yıl

Tablo 1'e bakıldığında farklı bisiklet takımlarında yer alan sporcuların cinsiyet, yaş ve kaç yıldır bisiklet sporcusu olduğuna dair bilgiler yer almaktadır. Çalışmaya 18-28 yaş aralığında 6'sı erkek 5'i kadın sporcu olmak üzere toplamda 11 sporcunun katıldığı görülmektedir.

Tablo 2. Antrenörün yapılan antrenman ile ilgili neden-hangi amaç doğrultusunda yapıldığı noktasında bilgi verme durumuna ilişkin görüşler

Sporcu	Görüşme sonrasında ortaya çıkan kodlar	Nedeni
B1	Yeterli bilgi sahibi değil	Antrenörümüz bilgi sahibi değil
B2		Antrenörümüz yeterli bilgiye sahip değil
B10		Çünkü antrenman konusunda yeterli bilgiye sahip değil
B4	Gerekli bilgilendirme yapılır	Antrenman öncesi neye yönelik antrenman yaptığımızı anlatıyor
B5		Yaklaşan yarışa yönelik antrenman yapıyoruz
B6		Yapılacak antrenmanın neye yönelik olarak yapıldığını günler öncesinden bize söyler
B7		Şu antrenman sizin şu yönünüzü geliştirmek şeklinde
B8		Antrenman öncesinde yapılacak antrenmanın teknik ve taktik yönünü anlatır
B9		Bu kondisyon antrenmanı ya da dayanıklılık antrenmanı şeklinde bizi bilgilendirir
B3		Gerekli bilgileri gerek antrenman öncesinde gerekse de antrenman sırasında söylüyor
B11		Şunu yaparsak şu gelişir bunu yaparsak bu gelişir şeklinde

Sporcuların, Antrenörün yaptığınız antrenman ile ilgili neden-hangi amaç doğrultusunda yapıldığı noktasında bilgi verme durumuna ilişkin görüşler durumuna ilişkin görüşler tablo 2'da verilmiştir. Katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, çalışmaya katılan sporcular genel olarak antrenörün antrenmanın neden hangi amaç ile yapıldığına dair önceden kendilerini bilgilendirdiklerini ifade etmişlerdir. **Örneğin; (B6-23) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:** “Yapılacak antrenmanın neye yönelik olarak yapıldığını günler öncesinden bize söyler. Bizde bu doğrultuda hazırlıklarımızı yaparak antrenmana geliriz”

Tablo 3. Antrenörün branşı ile ilgili olarak yerli bilgiye sahip olup-olmama durumuna ilişkin görüşler

Sporcu	Görüşme sonrasında ortaya çıkan kodlar	Nedeni
B1	Bilgi sahibi	Yaptığım spor branşına özel bilgisi yok
B2		Bisiklet sporu hakkında genel bilgi sahibi
B10		Gerek branşımız gerekse de ek branşlar hakkında bilgi sahibi
B9	Eğitimi almış olmak	Antrenörümüz aynı zamanda beden eğitimi öğretmeni bu işin eğitimini almış
B5	Milli takım antrenörü	Antrenörlük alanında eğitim almıştır
B4		Kendisi milli takım antrenörüdür
B6		Eski bisiklet sporcusu ve milli takım antrenörü
B7	Sorulara tatminkar cevaplar almak	Antrenöre yönelmiş olduğum sorulara tatminkar cevaplar alabiliyorum
B8	Sporu takip etmek	Kesinlikle sporu yoğun olarak takip etmiyor
B3		Tam olarak bir şey söyleyemem ancak sporu takip ediyor
B11	Başarı elde etmek	Katıldığımız bütün yarışlarda başarı elde etmekteyiz

Sporcuların, antrenörün branşı ile ilgili olarak yerli bilgiye sahip olup-olmama durumuna ilişkin görüşler tablo 3’de verilmiştir. Katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, antrenörlerinin sahip oldukları branş ile ilgili yeterli bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir.

Örneğin; (B9-21) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Antrenörümüz aynı zamanda beden eğitimi öğretmeni, bu işin eğitimini almış biri olarak alanında yeterince donanımlı bir kişidir”

Tablo 4. Antrenörün takım içerisinde yer alan sporcular arasında en yetenekli olan sporcu tespit edebilme durumuna ilişkin görüşler

Sporcu	Görüşme sonrasında ortaya çıkan kodlar	Nedeni
B1	Yarış ve antrenman durumu	Yarıştaki derecesi ve antrenman performansına bakarak
B2		Yarış başarı durumu ve antrenman devamlılığına bakarak
B3		Antrenmandaki durumlarına bakarak
B9		Sporcunun antrenman durumuna bakarak tespit eder
B10		O an ekibin içinde yer alan sporcuların kondisyon durumuna bakarak
B7	Testler yapmak	Yarışmadaki derecelerine ve antrenmandaki performanslarına bakarak
B4		Çeşitli testler yaparak karar verir
B8		Antrenörümüzün sporculara uyguladığı testler eski ve yetersiz.
B6	Yeni gelenlere şans vermek	Örnek olarak yeni takıma dahil olan sporculara şans vererek bunlardan seçim yapar
B5		Yeni gelen sporculara şans vererek bunların içerisinde seçim yapıyor
B11		Ekipteki sporcularda doğru şeyler yapanı bize örnek olarak gösteriyor

Sporcuların, antrenörün takım içerisinde yer alan sporcular arasında en yetenekli olan sporcu tespit edebilme durumuna ilişkin görüşler tablo 4’de verilmiştir. Katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, antrenman durumu veyahut ta müsabakalarda elde edilen derecelere göre tespit edilebildiğini ifade etmişlerdir. **Örneğin; (B1-20) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:** “Genellikle yarışmadaki derecelerine ve antrenmandaki performanslarına bakarak yetenekli sporcu tespit etmektedir”

Tablo 5. Antrenörün uyguladığı antrenman esnasında sportif anlamda sporcuyu zorlaması ya da serbest bırakmasının sporcuyu rahatsız etme durumuna ilişkin görüşler

Sporcu	Görüşme sonrasında ortaya çıkan kodlar	Nedeni
B1	Disiplinsizlik ve negatif gelişim	Antrenman disiplin işi eğer serbest kalırsa disiplinsizlik oluşur
B2		Serbest bırakılınca ekip arkadaşlarım içerisinde bir disiplinsizlik oluşuyor
B11		Zor noktada problem olmaz ancak serbest bırakması disiplinsizliktir
B10		Zor noktada sorun yaşamam ancak serbest bırakması gelişmemiz açısından negatiftir
B9		Sert antrenmanlar bizi daha zorlu ortamlara hazırlar
B6		Antrenörümüz bizim için en iyi olanı bilir
B5	Antrenörüm en iyi olanı bilir	Eğer bizi zorluyorsa ya da serbest bırakıyorsa bunun bir nedeni vardır
B8		Antrenörümüz benim için gerekli olanı ve en iyisini bilir
B3		Antrenörüm benim için en iyisini düşünür
B4		Antrenörüm duruma göre karar verir
B7	Duruma göre karar verme	Gelişme odaklı çalıştığımızdan antrenman durumları değişiklik gösterebilir

Sporcuların, antrenörün uyguladığı antrenman esnasında sportif anlamda sporcuyu zorlaması ya da serbest bırakmasının sporcuyu rahatsız etme durumuna ilişkin görüşler tablo 5’de verilmiştir. Katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, antrenörün sportif anlamda sporcuyu zorlaması veya serbest bırakması rahatsız etmeyeceğini ifade etmişlerdir. **Örneğin; (B6-23) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:** “Antrenörümüz bizim için en iyi olanı bilir. Bu nedenle antrenör doğru olanı düşündüğünü bildiğinden hiçbir şekilde değişken antrenman şiddetinden rahatsız olmam”

Tablo 6. Antrenörün tutumunda antrenman ya da müsabaka sırasında değişiklik gösterme durumuna ilişkin görüşler

Sporcu	Görüşme sonrasında ortaya çıkan kodlar	Nedeni
B1	Genellikle davranışları ayındır	Müsabakaya ya da antrenmana tamimiyle adapte olduğumu görüyorsa hiçbir şeyi sorun etmez
B10		Her daim bize karşı davranışları ayındır
B5		Antrenman ile müsabaka arasında küçük farklar olsa da genelde ayındır
B4	Antrenmanlarda daha agresiftir	Antrenmanda beklentileri karşılamamızı bekler müsabakada her sporcu tek başınadır
B3		Antrenmanda performansım kötü ise kızar ancak müsabakada sorun olmaz
B7		Antrenmanda daha agresif ancak müsabakada sporcunun potansiyeline bırakır
B9		Antrenörümüz her daim başarılı olmamız konusunda bizi yönlendirir
B8	Yönlendiricidir	Genellikle benim antrenmanda da müsabakada da en iyisini yapacağımı biliyor
B6	Müsabakada daha serttir	Sporcudan beklentileri müsabakada daha yoğun olduğu için farklıdır
B2		Antrenmanda daha eğlencelidir ancak müsabakada daha sert olur
B11		Antrenmanda daha rahat iken müsabakada daha ciddidir

Sporcuların, antrenörün tutumunda antrenman ya da müsabaka sırasında değişiklik gösterme durumuna ilişkin görüşler tablo 6’de verilmiştir. Katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, antrenman ya da müsabaka sırasında değişiklik gösterdiğini ifade etmişlerdir.

Örneğin; (B11-19) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Antrenmanda daha rahat iken müsabakada daha ciddidir. Müsabakanın önemini bize vurgulayarak antrenmandan daha ön planda tutmaktadır”

Tablo 7. Antrenörünüz yapmış olduğunuz spor branşınız ile ilgili olarak güncel ve teknolojik gelişmeleri takip etme durumuna ilişkin görüşler

Sporcu	Antrenörün güncel ve teknolojik gelişmeleri takip etme durumu	Nedeni
B5	Güncelliği takip etmek	Branşımızda yeni bir gelişme ya da bilgi varsa bizimle paylaşır
B11		Antrenman da bize yaptığımız spor ile ilgili güncel gelişmeleri anlatıyor
B3		Sürekli haber okuyor araştırma yapıyor
B10		Çok fazla olmasa da güncelliği yakalamaya çalışıyor
B4		Teknolojik antrenman ekipmanları kullanırız
B1		Yeni gelişen teknolojik ekipmanlardan bahsediyor
B6		Antrenman için güncel teknolojik ekipmanlar kullanırız
B7		Olimpiyatlarda dereceye giren ilk 10 sporcuyu bile tanımaz
B8		Henüz teknolojiyi takip edemediğimizden dolayı teknolojinin çok gerisindeyiz
B9		Branşımızın teknoloji ile çok fazla işi yok
B2	Teknolojik ekipman kullanımı	Her yıl yeni malzeme değişimi sağlanır

Sporcuların, antrenörünüz yapmış olduğunuz spor branşınız ile ilgili olarak güncel ve teknolojik gelişmeleri takip etme durumuna ilişkin görüşler tablo 7’de verilmiştir. Katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, branşları ile ilgili olarak teknolojik ve güncel gelişmeleri takip ettiklerini ifade etmişlerdir.

Örneğin; (B5-18) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Mutlaka her antrenman öncesinde branşımızda yeni bir gelişme ya da bilgi varsa bizimle paylaşır ve branşımızdaki güncel bilgilerimizi almamızı sağlar”

Tablo 8. Antrenörünüz antrenman ya da müsabaka sırasında karşılaşmış olduğunuz sıra dışı bir duruma çözüm üretebilme durumuna ilişkin görüşler

Sporcu	Görüşme sonrasında ortaya çıkan kodlar	Nedeni
B6	Mekanik sorunlar çözülür	Anında çözüm üretilir hiçbir sporcu antrenmanı ya da müsabakası yarıda kalmaz
B2		Yedek parça temini ile teknik sorunları çabucak çözer
B4		Her zaman gerekli mekanik destek sağlanır
B1		Çünkü antrenörüm her daim çözüm odaklı biridir
B5	Çözüm odaklı, pratik zekalı ve lider kişilik	Antrenörümüz çok gelişmiş bir pratik zekaya sahiptir biridir
B11		Antrenörümüz zeki ve pratik bir zekaya sahip
B7		Çözüm odaklı yaklaşımdan dolayı mekanik sorunlar hızlıca çözülür
B9		Kendisi lider bir kişiliğe sahip
B8	Mekanik olarak yeterli bilgi ve ekipman sahibi olmak	Teknik konular üzerinde yeterince bilgi sahibi değil
B10		Genellikle bu konularda çözüm üretmekten çok şikayetçidir
B3		Teknik açıdan yeterli ekipmana sahip değiliz

Sporcuların antrenörünüz antrenman ya da müsabaka sırasında karşılaşmış olduğunuz sıra dışı bir duruma çözüm üretebilme durumuna ilişkin görüşleri tablo 8’de verilmiştir. Katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, antrenörlerin çözüm odaklı bir yaklaşıma sahip oldukları, bu sebeplerden ötürü genel olarak çözüm üretebildiklerini ifade etmişlerdir.

Örneğin; (B5-18) bu konudaki görüşlerini şu şekilde belirtmiştir:

“Antrenörümüz çok gelişmiş bir pratik zekaya sahiptir. Bu pratik zekası sayesinde ne durum ile karşılaşsak karşılaşalım bir şekilde çözüm üretilir”

TARTIŞMA VE SONUÇ

Antrenörün, sporcunun sportif performansını artırmaya yönelik etkileşiminin temelinde sporcu ile kurulan doğru tutum ve davranışlar yatmaktadır. Bu bağlamda özellikle bisiklet sporunda hem performans hem de psikolojik olarak bütün bir yapının oluşmuş olması gerekmektedir. Günümüz sporunda “antrenör” kavramının sporun vazgeçilmez bir parçası olması yine antrenörün tutum ve davranışlarının sporcu üzerinde ne denli etkili olduğunu ortaya koyduğu düşünülmektedir. Antrenör ve sporcular arasındaki etkileşim, sporcuda daima sportif performansın belirleyici bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Serpa, 1999).

Durdubaş, Kelecek ve Kuruç (2020), Türk antrenörlerin spor psikolojisine ilişkin bilgi düzeyleri ve tutumları üzerine yaptıkları çalışmaya bakıldığında, antrenörlerin spor psikolojisi bakımından sahip oldukları bilgilerinin sınırlı olduğunu ve daha üst kademedeki antrenörlük belgesine sahip antrenörlerin spor psikolojisinin hizmetleri yönünden daha ılımlı baktıkları ve açık fikirli olduklarını tespit etmiştir. Buda temelinde alınan eğitimin antrenör bilgi ve donanımı üzerinde ne derece etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Ermiş, Satıcı, Bostancı, İmamoğlu ve Taşmektepligil (2019), tenis antrenörleri yeterlilik düzeyi üzerine yapmış oldukları çalışmada, tenis antrenörlerinde yaş artmasına bağlı olarak yeterliliklerinin arttığı tespit edilmiştir. Bu duruma envanter olarak yaş ilerlemesi ile birlikte mesleki yönden tecrübenin de arttığı düşünülmüş ve yine aynı çalışmada antrenörlerin sahip oldukları antrenör kademeleri arttıkça öz-yeterlilik düzeylerinin arttığı sonucuna varılmıştır. Antrenörlük bulunduğu kademe ve antrenörlerin eğitim durumları önemli bir tutum etmeni olarak karşımıza çıktığı görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında antrenörlerin eğitim seviyeleri ve antrenörlük kademesi daha yüksek olan antrenörlerin istihdamı sportif anlamda sporcu üzerinde başarıyı da beraberinde getireceği düşünülmektedir. Yapılan çalışmada antrenörün eğitim seviyesi sporcu nezdinde antrenörün daha güven verici ve sporcuya yaklaşımının da o denli etkili olduğu katılımcılar tarafından ifade edilmiştir.

Özellikle yaptığımız çalışmada da sporcuya yönelik olarak tutum ve davranış yönünden yanlış bir hareket ya da söz sporcunun gerek antrenman da gerekse de müsabaka sırasında sporcunun motivasyonunun düşmesine ya da yaptığı spordan antrenör kaynaklı olarak soğumasına neden olduğunu ortaya koymaktadır. Certel, Alkış, ve Gürpınar (2018), antrenörlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeylerinin antrenör ve sporcu gözüyle değerlendirilmesi isimli çalışmalarında, antrenörlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeyleri, sporcu ve antrenör görüşlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiğini tespit etmiştir.

Yine mevcut çalışmada, antrenörler sporcu ile diyalog kurarken sporcunun o anki ruh halini ile psikolojik durumu mutlaka gözetmeleri gerekmektedir. Müsabakada ya da antrenman sırasında karşılaşılacak ani sorunlar çözüm üretebildiği tespit edilmiştir. Sportif performans düz bir çizgi halinde olmadığı gibi psikolojik durum ve ruh hali gibi inişli çıkışlı bir şekilde hareket etmektedir. Sporcuya yapılan antrenmanın neden yapıldığı, antrenman ya da müsabaka sırasında karşılaşılan sorunların çözülebilmesi ve sporcunun antrenman devamlılığının sağlanabilmesi sporcu nezdinde

önem arz etmektedir. Üzüm ve Aycan (2019), Antrenör davranışı algısında cinsiyetin etkisi isimli çalışmalarına bakıldığında, Araştırma sonucunda cinsiyet üzerinde en etkili antrenör davranışlarının karakteristik özellikler boyutuna ilişkin olduğunu tespit etmişlerdir. Toros ve Duvar (2011), eskrimcilerde algılanan antrenörlük davranışı, kolektif yeterlik ve hedef yönelimleri arasındaki ilişki üzerine yapmış oldukları çalışmada, Sonuç olarak antrenörlük davranışı, kolektif yeterlik ve hedef yönelimleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ve bu ilişki düzeyleri değişebilmekte olduğunu tespit etmişlerdir.

Bu çalışmada sonuçlara bakıldığında, Sporcuların, Antrenörün yaptığınız antrenman ile ilgili neden-hangi amaç doğrultusunda yapıldığı noktasında bilgi verme durumuna ilişkin katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, çalışmaya katılan sporcular genel olarak antrenörün antrenmanın neden hangi amaç ile yapıldığına dair önceden kendilerini bilgilendirdiklerini ifade etmişlerdir. “...Yapılacak antrenmanın neye yönelik olarak yapıldığını günler öncesinden bize söyler. Bizde bu doğrultuda hazırlıklarımızı yaparak antrenmana geliriz...”

Sporcuların, antrenörün branşı ile ilgili olarak yerli bilgiye sahip olup-olmama durumuna ilişkin katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, antrenörlerinin sahip oldukları branş ile ilgili yeterli bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir. “...Antrenörümüz aynı zamanda beden eğitimi öğretmeni, bu işin eğitimini almış biri olarak alanında yeterince donanımlı bir kişidir...”

Sporcuların, antrenörün takım içerisinde yer alan sporcular arasında en yetenekli olan sporcu tespit edebilme durumuna ilişkin katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, antrenman durumu veyahut ta müsabakalarda elde edilen derecelere göre tespit edilebildiğini ifade etmişlerdir. “...Genellikle yarışmadaki derecelerine ve antrenmandaki performanslarına bakarak yetenekli sporcu tespit etmektedir...”

Sporcuların, antrenörün uyguladığı antrenman esnasında sportif anlamda sporcu zorlaması ya da serbest bırakmasının sporcu rahatsız etme durumuna ilişkin katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, antrenörün sportif anlamda sporcu zorlaması veya serbest bırakması rahatsız etmeyeceğini ifade etmişlerdir. “...Antrenörümüz bizim için en iyi olanını bilir. bu nedenle antrenör doğru olanı düşündüğünü bildiğimden hiçbir şekilde değişken antrenman şiddetinden rahatsız olmam...”

Sporcuların, antrenörün tutumunda antrenman ya da müsabaka sırasında değişiklik gösterme durumuna ilişkin katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, antrenman ya da müsabaka sırasında değişiklik gösterdiğini ifade etmişlerdir. “...Antrenmanda daha rahat iken müsabakada daha ciddidir. Müsabakanın önemini bize vurgulayarak antrenmandan daha ön planda tutmaktadır...”

Sporcuların, antrenörünüz yapmış olduğunuz spor branşınız ile ilgili olarak güncel ve teknolojik gelişmeleri takip etme durumuna ilişkin katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, branşları ile ilgili olarak teknolojik ve güncel gelişmeleri takip ettiklerini ifade etmişlerdir. “...Mutlaka her antrenman öncesinde branşımızda yeni bir gelişme ya da bilgi varsa bizimle paylaşır ve branşımızdaki güncel bilgilerimizi almamızı sağlar...”

Sporcuların, antrenörünüz antrenman ya da müsabaka sırasında karşılaşmış olduğunuz sıra dışı bir duruma çözüm üretebilme durumuna ilişkin katılımcıların görüşlerine göre genel olarak, antrenörlerin çözüm odaklı bir yaklaşıma sahip oldukları, bu sebeplerden ötürü genel olarak çözüm üretebildiklerini ifade etmişlerdir. “...Antrenörümüz çok gelişmiş bir pratik zekaya sahiptir. Bu pratik zekası sayesinde ne durum ile karşılaşsak karşılaşalım bir şekilde çözüm üretilir...”

Antrenör gerek müsabaka da gerekse de antrenman esnasında sporcu üzerinde aşırı beklenti içine girmesi, duygusal anlamda sporcunun yorması dolayısı ile çeşitli problemlere yol açabileceği düşünülürken aynı zamanda sporcu aşırı derecede serbest bırakması da çalışmamızda “disiplinsizlik” olarak atfedildiği sonucuna varılmıştır. Antrenörün, sporcudan mevcut sportif performansı doğrultusunda ondan beklentiler gerçekçi bir şekilde ortaya konulmalıdır. Sportif hedefler daima antrenörün ya da sporcunun tamamen kendi bireysel hedefleri yönünde olmalıdır. Diğer yandan, hedefler bisiklet, hentbol, hokey vb. gibi takım sporlarında kulübü oluşturan diğer sporcularında beklentileri ve hedefleri gözetilerek belirlenmelidir. Sonuç olarak antrenörün alanındaki yenilikleri ve

teknolojik olarak gelişmeleri takip etmesi antrenman metotları ve kullanılan spor malzemelerine yansiyarak sporcu açısından daha tutarlı bir antrenör modeli oluşturacaktır. Sporunun antrenman sırasında gerekli ana ve yan antrenman ekipmanlarının bulunması ve antrenörün antrenmanda ya da müsabakada karşılaşacağı sorunlara anında müdahale etmesi sporunun motivasyon boyutunda bisiklet sporunda kritik önemdedir. Sportif başarının temelinde fiziksel olduğu kadar mental yönünün olduğu da unutulmamalıdır. Antrenör sporcusuna karşı tutum ve davranışları, sporcuyu mental boyutta faydaları gözetilerek, temelinde ona bir lider ve örnek olarak hareket edilmelidir.

Görüşme Formu Soruları

- 1- Antrenörünüz yaptığınız antrenman ile ilgili neden-hangi amaç ile yapıldığı konusunda size bilgi verirmi?
- 2- Antrenörünüzün branşınız ile ilgili olarak yerli bilgiye sahip olduğunu düşünüyor musunuz?
- 3- Antrenörünüz ekibinizde (takımınız) yer alan sporcular içerisinde, en iyi olan sporcuyu tespit edebildiğini düşünüyor musunuz?
- 4- Antrenörünüzün uyguladığınız antrenman esnasında sportif anlamda sizi zorlaması ya da serbest bırakması sizi rahatsız eder mi?
- 5- Antrenörünüzün size karşı tutumu antrenman ya da müsabaka sırasında değişiklik gösterir mi? Değişiklik gösteriyor ise nasıl değişiklik gösterdiğini açıklar mısınız?
- 6- Antrenörünüz yapmış olduğunuz spor branşınız ile ilgili olarak güncel ve teknolojik gelişmeleri takip ettiğini düşünüyor musunuz?
- 7- Antrenörünüz antrenman ya da müsabaka sırasında karşılaşmış olduğunuz sıra dışı bir duruma çözüm üretebiliyor mu?

KAYNAKÇA

- Budak, S. (2005). Psikoloji Sözlüğü. *Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları*.
- Certel, Z., Alkış, A. ve Gürpınar, B. (2018). Antrenörlerin mesleki etik ilkelere uyma düzeylerinin antrenör ve sporcu gözüyle değerlendirilmesi. *Mediterranean Journal Of Humanities*, 8(2), 223-231.
- Durdubaş, D., Kelecek, S. ve Koruç, Z. (2020). Türk Antrenörlerin Spor Psikolojisine İlişkin Bilgi Düzeyleri ve Tutumları. *Spor Bilimleri Dergisi*, 30(4), 146-157.
- Erdem, S. (2000). "Fanatik Olmamak", *İstanbul Üniversitesi Spor Dergisi*, İstanbul, S.3, s.7.
- Ermış, E., Satıcı, A., Bostancı, Ö., İmamoğlu, O. ve Taşmektepligil, M. Y. (2019). Tenis antrenörleri yeterlilik düzeyinin araştırılması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 1211-1227.
- Horn, T. S. (2008). Coaching Effectiveness In The Sport Domain. In T. S. Horn (Ed.), *Advances In Sport Psychology (3rd Ed.)*, (P. 239-268). Champaign, IL: Human Knetics.
- Karasar, N. (1995). Bilimsel Araştırma Yöntemi. *Ankara: Araştırma eğitim Danışmanlık*.
- Koçak, Ç. V. (2020). Antrenörlüğe Yönelik Tutumların Ölçülmesi: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Uluslararası Spor Bilimleri Öğrenci Çalışmaları*, 2 (1) , 36-47.
- Koçak, V.C. ve Güven, Ö.(2018). Voleybol Antrenörü Mesleki Öz Yeterlik Ölçeği Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *SPORMETRE*, 16 (2), 162-177
- Konter, E. (1996). Bir Lider Olarak Antrenör. İstanbul: *ALFA Basım Yayım Dağıtım*.
- Selçuk, Z. (2000), Okul Deneyimi ve Uygulama, Ankara: *Nobel Yayın Dağıtım*.
- Tezbaşaran, A. (2008). Likert Tipi Ölçek Hazırlama Kılavuzu. Ankara: *Türk Psikologlar Derneği*

Yayınları.

- Toros, T. ve Duvan, A. (2011). Eskrimcilerde Algılanan Antrenörlük Davranışı, Kolektif Yeterlik Ve Hedef Yönelimleri Arasındaki İlişki. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (1) , 33-41.
- Unutmaz, V. ve Gençer T. (2017). Antrenör Yeterlilik Ölçeği II'nin Türkçe Uyarlama Çalışması. *Journal of Sport Sciences Researches*, 2(2), 69-78.
- Üzüm, H. ve Aycan, A. (2019). Antrenör Davranışı Algısında Cinsiyetin Etkisi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19 (1), 243-252.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Çalışma Yöntemleri. Ankara: *Seçkin Yayınları*
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Çalışma Yöntemleri. Ankara: *Seçkin Yayınları*.
- Ziyagil, M. (2020). Antrenörlük Mesleki Etkililiğinin 30978 Sayılı Antrenör Eğitimi Yönetmeliği Kapsamında Değerlendirilmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 123-136.
- Serpa, S., (1999). "Relationship Coach-Athlete: Outstanding Trends In European Research", *Motricidade Humana. Portuguese Journal of Human Performance Studies*. V.12, N.1, P.7-19 Jan/Jun.
- Creswell, J. W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. New York: Sage.